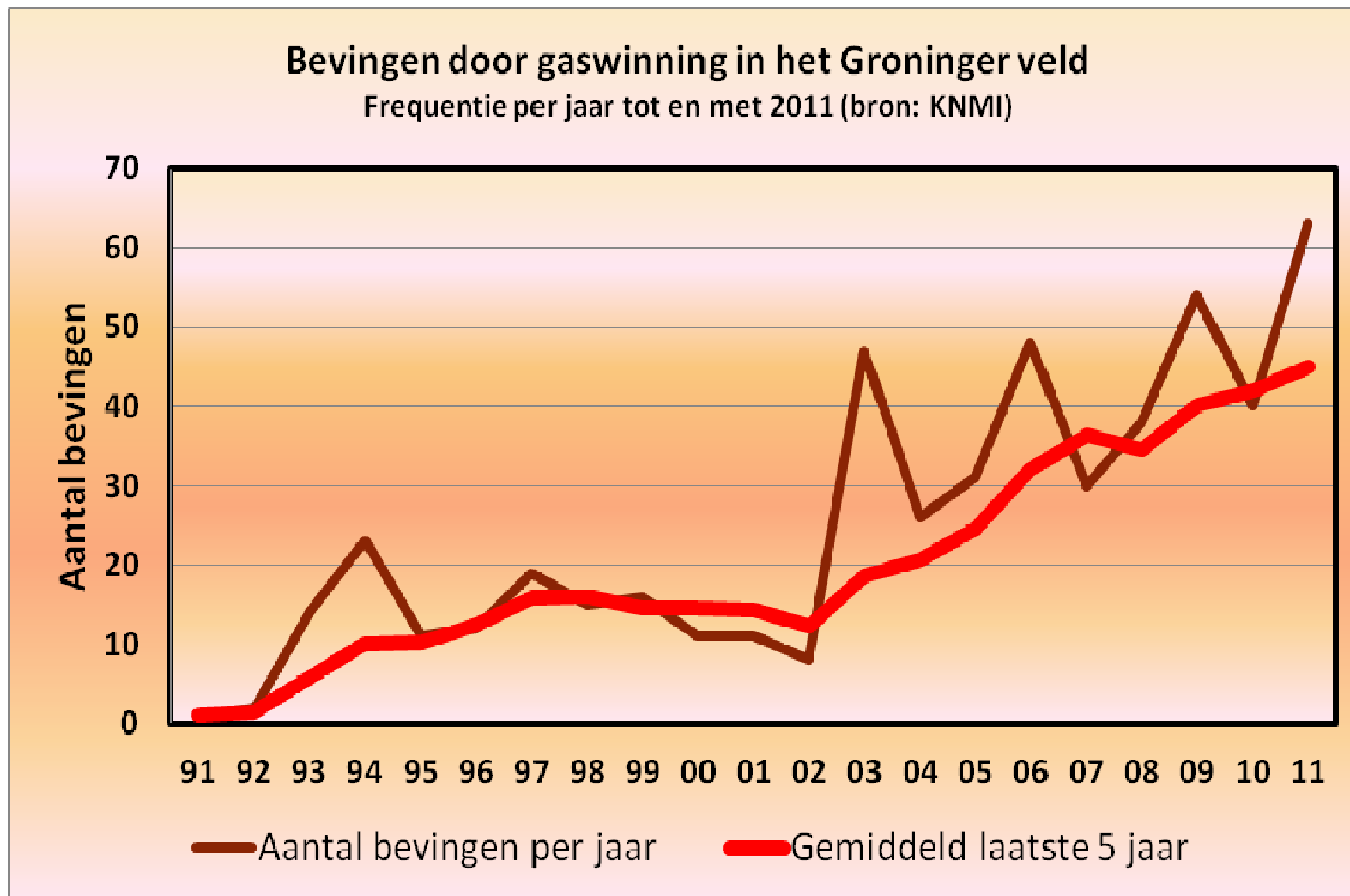

Nieuwsbrief Vereniging Groninger Bodem Beweging

12 oktober 2011

Beste leden,

De GBB begint zich meer zorgen te maken over de gevolgen van de gaswinning. Zie de grafiek. Vanaf 2002 zit er een stijgende lijn in het aantal bevingen per jaar. Het is dit jaar nu al meer dan enig jaar hiervoor. Noch de NAM, noch het KNMI hebben hier desgevraagd een verklaring voor.

Voor de GBB en alle Groningers die zich zorgen maken over de schade door de gaswinning en een eerlijke schadevergoeding, wordt het komende half jaar belangrijk. Er zijn drie belangrijke ontwikkelingen:

1. Eindelijk komt het onderzoeksrapport 'Gebouwenschade Loppersum' naar buiten. Het is een onderzoek naar de risico's van de gaswinning. Dit onderzoek is in september 2008 begonnen en zou een half jaar duren. Inmiddels zijn we drie jaar verder ..... Het is voor ons een belangrijk rapport, niet alleen om wat het onderzoek verduidelijkt maar nog meer omdat er uit blijkt wat er niet duidelijk en onzeker is. Op 27 oktober vindt de publiekelijke presentatie van het rapport plaats. Jullie horen nog waar en hoe laat.
2. Zoals jullie weten voert de GBB regelmatig overleg met de Stuurgroep die het bovenstaande onderzoek begeleidde. Hierin zitten bestuurders van de Provincie (gedeputeerde Piet de Vey Mestdagh), de Commissie Bodemdaling, de Technische Commissie Bodem Beweging, het waterschap Noorderzijlvest, burgemeester Rodenboog van gemeente Loppersum en het KNMI. Op dit moment is de discussie in de Stuurgroep verplaatst van het onderzoek naar de gevolgen van de gaswinning naar een goede methode om schade door aardbevingen te meten. We zijn erg blij met deze wending omdat dit ook een stuk erkenning laat zien van de problemen waar bewoners met schade mee te maken hebben. De Vey Mestdagh heeft ook het idee van ons omarmd dat er één loket moet komen voor bewoners met schade. Dit loket moet dan uitzoeken bij wie er geclaimd kan worden. De belofte van één loket is al vier jaar geleden gedaan door de provincie maar kwam nooit van de grond. De Vey Mestdagh voert over de uitkomst van de discussie overleg met de NAM. Zie bijlage 3 voor een verslag van de laatste vergadering van de Stuurgroep.
3. In juli van dit jaar is er weer een overleg geweest tussen het bestuur van de GBB en vertegenwoordigers van de NAM. We hebben de NAM herinnerd aan gemaakte afspraken en hen onze grieven opnieuw voorgelegd. Ook hebben we een voorstel gedaan voor een betere en eerlijker procedure voor bewoners met schade door aardbevingen. Er zit echter weinig beweging in. Winstpunten van het overleg zijn:
  - a. Ze willen meewerken om één-loket voor alle schade te realiseren
  - b. Ze willen meewerken om meer trillingsmeters in het gebied te plaatsen om de effecten van de bevingen beter te kunnen meten
  - c. Ze willen meewerken aan onderzoek naar de intensiteit (concrete effecten) van de aardbevingen.
  - d. Ze willen meer ruimte geven aan een offerte van een aannemer bij het bepalen van de schadevergoeding.

Het zijn toezeggingen maar de invulling hiervan moet nog blijken. We zullen zien. Zie bijlage 2 voor een volledig verslag van het gesprek met de NAM.

Het spreekt voor zichzelf dat de rol van de GBB in al deze overleggen een stuk sterker wordt als we meer leden krijgen. Simpel gezegd: veel leden betekent gewoon een betere schadevergoedingsregeling. De teller staat nu op 163. Dit aantal staat in geen verhouding tot het aantal bewoners dat last heeft of last kan krijgen van de aardbevingen en bodemdaling. Daarom een dringend verzoek: maak je buurman of buurvrouw lid van de GBB! Onze vereniging zet zich immers in voor alle Groningers, ook de niet-leden.

En er moet zoveel gedaan worden! Deze zomer hebben we een enquête gehouden onder de bewoners van Westeremden met een paar simpele vragen naar schade, melding en vergoeding. Hieruit blijkt dat de helft van de bewoners die schade denken te hebben, dit niet eens meldt: 'geen zin in dat gedoe voor dat beetje geld dat je krijgt'. Zie bijlage 1 voor een

volledig verslag. We willen deze enquête in elk dorp houden. Met de inzichten die je hiermee krijgt, sta je sterk bij de NAM en de andere betrokken partijen. Maar dit alles kost tijd en geld. Net zoals reizen naar Den Haag: we willen de Tweede Kamerleden alert maken op onze problematiek.

Gelukkig gaat Bettie van Veen uit Garsthuizen het bestuur versterken. Ze draait mee als aspirant-lid tot de voordracht op de ledenvergadering in april volgend jaar.

Jelle van der Knoop
Voorzitter Vereniging Groninger Bodem Beweging

Activiteiten van de Groninger Bodem Beweging in 2011 tot nu toe

De laatste maanden hebben we ons bezig gehouden met allerlei zaken over een breed front. We hebben schadeleiders bijgestaan met adviezen, gesprekken gevoerd met de Provincie en Gemeente, de Stuurgroep en de NAM, de politiek benaderd en een enquête gehouden. Ook hebben contacten gelegd met de groep LaagFrequent geluid (LFg).

8 maart: Overleg Stuurgroep Gebouwschade

5 april Overleg met burgemeester Rodenboog

13 april: Geïnterviewd door het Dagblad van het Noorden

26 april: Overleg Stuurgroep Gebouwschade

28 april: Ledenvergadering. Ivar Wendt hield een toelichting op de mogelijkheden schade te claimen bij de NAM. Hij vond o.a. dat de GBB als prioriteiten zou moeten stellen:

1. Eén loket
2. Het monitoren van concrete gevallen

Punt 1 is in gang gezet: de Provincie heeft ons te kennen gegeven dat zij nu concreet hiermee aan de slag gaat. Wij mogen natuurlijk meedenken. Ook plaatsen ze op hun website een link naar de website van de GBB.

Het monitoren van concrete gevallen zal later aan de orde komen. Op het moment is de Provincie bezig met de aanbevelingen uit het rapport 'Gebouwschade Loppersum'.

Ook hebben we met de NAM en de Provincie gesproken over het plaatsen van trillingsmeters, zodat er onderzoek gedaan kan worden naar de werkelijke intensiteit van de bevingen als gevolg van gaswinning. Voor de bewoners een hele stap vooruit, waar we erg blij mee zijn. De relatie tussen schade en kracht van de beving zorgt voor veel meer duidelijkheid.

31 mei: Een gesprek met de Gemeente en de Provincie over de presentatie van het eindrapport 'Gebouwschade Loppersum' en een publieksvriendelijke versie hiervan.

- 11 juni: Voor de VVD in de gemeente Loppersum hebben we een presentatie over de GBB gehouden. De partij was zeer geïnteresseerd en onder de indruk van wat er allemaal speelt en ons in de toekomst nog te wachten staat. We willen erg graag dat de (plaatselijke) politiek weet wat er speelt en hen op onze zaak attent maken.
- 30 juni: Enquête in Westeremden; zie bijlage 1
- 20 juli: Gesprek met de NAM. Zie hierboven en de bijlage 2.
- 16 sept.: Interview voor de ontwikkeling van de Structuurvisie Diepe Ondergrond van de Provincie Groningen.
- 19 sept.: Overleg Stuurgroep Gebouwenschade. Voor het verslag van deze vergadering wijzen we u naar bijlage 3 (verslag Stuurgroep).

Contributie 2011

Een paar weken geleden is via een emailbericht verzocht om de contributie voor 2011 over te maken. Velen hebben dit reeds gedaan. Degenen die dit nog niet hebben gedaan worden verzocht dit alsnog te doen. Uw bijdrage is hard nodig.

U kunt de jaarlijkse contributie van € 10,-- overmaken op Rabobank rek.nr. 1531.65.065 t.n.v. Groninger Bodem Beweging te Middelstum

Bij leden die een machtiging tot automatische betaling hebben afgegeven, zal het bedrag in de loop van deze maand worden afgeschreven. Zij hoeven dus niets te doen.

Bijlage 1: Enquête Groninger Bodembeweging in Westeremden

Eind juni hebben de inwoners van de woonkern van Westeremden een vragenlijst van de Groninger Bodembeweging in de bus gehad. Met deze vragenlijst proberen we meer inzicht te krijgen in hoeveel gevallen van schade als gevolg van aardbevingen er nu zo ongeveer zijn en wat men van de afhandeling daarvan vindt. Er zijn zo'n 150 formulieren verspreid, daarvan zijn er 42 ingevuld geretourneerd. Dus een respons van 28%. Dit is bij enquêtes ongeveer wat je verwachten kunt.

De uitkomst leert ons heel veel. Van de 42 bewoners die de vragen beantwoordden, had 88% zeker of waarschijnlijk schade door aardbevingen. Dit is veel maar het is natuurlijk vertekend omdat waarschijnlijk vooral mensen met schade de enquête hebben ingevuld. In tabel 1 zien we hoeveel mensen met schade, dit aan de NAM hebben gemeld. Van de mensen die zeker van schade waren (37), meldde 70% de schade. Dit betekent dat 30% het laat zitten.

Sommigen geven al commentaar dat ze geen zin hebben aan bezoekjes en gedoe als je maar zo weinig vergoed krijgt. Van diegenen die *waarschijnlijk* schade denken te hebben, meldt slechts 14% dit. Dit laat precies het probleem zien. Omdat de bewijslast bij de burger ligt, ziet deze al vrij snel af van een claim als ie er zelf niet helemaal zeker van is dat de schade door de bevingen komt. En juist dat zou hij de taxateur moeten laten uitzoeken.

Tabel 1: Percentage van de mensen met schade die dit meldt bij de NAM.

		Gemeld		
		Ja	Nee	
Schade door aardbevingen	Ja, zeker	70%	30%	100% (23)
	Waarschijnlijk of misschien	14%	86%	100% (14)

We hebben ook gekeken hoeveel procent van diegenen die een schade meldden daadwerkelijk iets vergoed krijgen van de NAM. Van de 18 bewoners die een schade hebben geclaimd bij de NAM, kregen 16 een vergoeding. Dit lijkt een hoog aantal maar het wil niet zeggen dat deze bewoners allemaal tevreden zijn met wat ze kregen. Meerdere bewoners merken op dat de vergoeding veel te laag is. Anderen melden dat de schade na herstel weer is teruggekomen of erger is geworden.

Al met al hebben van de 37 bewoners met (vermeende) schade slechts 16 een vergoeding gekregen (43%), deels te wijten aan het feit dat ze geen schade hebben gemeld.

Als bewoners hun schade niet melden, is dat niet alleen in hun eigen nadeel, het resulteert ook in een onderschatting van de totale schade door aardbevingen. En daardoor kunnen de NAM en de overheid weer zeggen dat het allemaal wel meevalt. Op zijn beurt maakt dit het weer moeilijk om een rechtvaardiger schadevergoeding te krijgen. Dus: inspecteer je huis na elke beving en meldt de schade die je ziet. Laat het aan de taxateur over om te bepalen of het door de beving komt.

Bijlage 2:

Verslag overleg GBB met de NAM op 20 juli 2011

Aanwezig:

NAM: Hemmo Lamfers (Afd. Legal, Sectie Vergunningen en Grondzaken), Peter Barkema (Medewerker Communicatie)

GBB: Jelle van der Knoop, Jan Veenstra, Hilda Groeneveld

Agenda van het overleg: **NAM:** n.a.v. de aardbeving op 27 juni 2011 in Hoeksmeer: hoe om te gaan met de schaderegeling (hoe is deze vorm gegeven) en de stand van zaken in het algemeen.
GBB: wat is het resultaat van onze vorige bespreking; herinnering aan de destijds gemaakte afspraken en probleempunten.

NAM:

Na de beving op 27 juni jl. zijn er meer meldingen dan gewoonlijk binnengekomen gezien de kracht van de beving (90 stuks d.d. 20 juli)¹.

Lamfers legt uit op welke wijze ze de schaderegeling hebben aangepast, mede naar aanleiding van het eerdere overleg op 1 juni 2010 tussen NAM en GBB. Er komt meer tijd en aandacht voor het overleg tussen de taxateur en gedupeerde en voor een zorgvuldiger bepaling van de schade.

De taxateur nam voorheen soms te weinig tijd voor het vaststellen van de schade, zagezegd om iedereen zo snel mogelijk ter wille te zijn. Achteraf gezien had er meer tijd in gestoken moeten worden; dan maar wat minder schade opnames op een dag.

De NAM heeft de procedure wat aangepast:

1. De gedupeerde meldt de (vermeende) schade.
2. De taxateur kijkt naar de oorzaak van de schade.
3. De taxateur bepaalt de hoogte van het bedrag (indien de gaswinning als oorzaak erkend is).
4. De bewoner mag, in overleg met de taxateur een (lokale) aannemer (gekozen door de gedupeerde) een offerte laten maken. Deze offerte zal meegewogen worden bij het uiteindelijke aanbod van de NAM.
5. De bewoner wordt door de taxateur nog wel om een handtekening gevraagd. De handtekening betekent niet dat de bewoner al akkoord gaat met het schadebedrag dat door de taxateur is bepaald maar meer dat hij tevreden is met de gang van zaken. Deze handtekening zou geen rechtsgeldige betekenis hebben voor de bepaling van de hoogte van de schadevergoeding.
6. De NAM stuurt een brief waarin alles is verwoord en vraagt de bewoner om een akkoordverklaring. De bewoner moet zich dan akkoord verklaren met het aanbod van de NAM.

---

¹ Later bleek dat het KNMI de kracht van de beving had onderschat: de uiteindelijke schatting is 3,2 i.p.v. 2,6 op de schaal van Richter.

Belangrijkste opmerkingen en kanttekeningen bij de aangegeven procedure die in het overleg naar voren kwamen

Ad 1: De gedupeerde meldt de (vermeende) schade

GBB:

De gedupeerde moet nu naar meerdere instanties voor verschillende soorten schade. GBB wil één loket waar de burger al zijn klachten bij kwijt kan. De functionarissen van het loket moeten in overleg met de NAM en de Commissie Bodemdaling en het Waterschap uitzoeken waar de oorzaak ligt. Nu moet de burger zelf dit probleem oplossen. Dit vinden we niet correct. Het gevolg is ook dat veel mensen hun schade niet melden vanwege al het gedoe. Uit een enquête, die de GBB onder bewoners in Westeremden heeft gehouden, blijkt, dat de helft van de bewoners de schade niet meldt. Vaak weet de bewoner niet wat de oorzaak van de waargenomen schade is en laten ze het maar zitten.

NAM:

Vindt het jammer dat bewoners hun schade niet melden en krijgen daar uiteraard ook geen informatie over. 90% van de meldingen komt binnen d.m.v. het schadeformulier dat op de website van de NAM staat.

We verzoeken de GBB de bewoners aan te moedigen hun schade te melden, ook als die na de termijn van drie maanden na de beving geconstateerd is.

Ad 2 De taxateur kijkt naar de oorzaak van de schade

GBB:

TNO heeft een methodiek ontwikkeld om schade door aardbevingen vast te stellen, speciaal voor de situatie in Groningen. Er bestaat een groot verschil tussen deze methodiek en de wijze waarop de taxatiebureaus die door de NAM worden ingezet, zoals Compander. TNO doet een holistisch onderzoek wat door 2 mensen gebeurt en 5 dagen in beslag neemt. Zij onderzoeken de gehele woning en kijken ook naar andere mogelijke oorzaken. Het is kennelijk erg moeilijk de oorzaken van schade vast te stellen. De taxatiebureaus van de NAM maakt een schadetaxatie in een paar uur en kijkt daarbij alleen naar de schade die door de bewoner is waargenomen. De GBB wil een betere schadevaststelling en willen dat er ook een lokale aannemer naar kijkt. De TCBB, waar de bewoner bij in beroep kan gaan, besteedt er doorgaans ook niet veel tijd aan.

NAM:

Er zijn inderdaad door Oranjewoud een paar verkeerde schade-opnames geweest die pas na een tweede bijkomende klacht werden gecorrigeerd. Maar de bewoner kan altijd in beroep gaan bij de TCBB. Wij kunnen niet beoordelen of de TCBB dit wel of niet goed beoordeelt. Bij de beving van 8-8-2006 waren er ruim 400 schademeldingen, waarvan sommige te gehaast zijn beoordeeld. Er moet meer tijd voor komen. Er moet ook meer naar de effecten van zettingen worden gekeken. Het is ook erg lastig.

We zijn ook benieuwd naar het idee om vijf referentiewoningen aan te wijzen en te volgen in de tijd. Deze zouden als leidraad kunnen dienen voor de bepaling van schade.

GBB:

De 5 referentiewoningen zijn statistisch gezien niet acceptabel om er conclusies voor schadevaststelling bij andere woningen aan te ontleen, ook niet in juridische zin. Je kunt de procedure hier dus niet aan koppelen.

NAM:

Is het hier min of meer mee eens.

GBB:

TNO heeft voorgesteld om op meer plaatsen trillingsmeters plaatsen. Dit lijkt ons een goed idee. Scheurmeters helpen niet echt om de schade duidelijk in beeld te krijgen. Er wordt alleen een beweging van de scheuren gemeten, niet het ontstaan er van. Verder heeft ook het weer veel invloed op de wijking van de scheur. De belangrijkste schade ontstaat door het scheuren van muren; hierdoor lijdt de samenhang en het constructief verband van de woning. De GBB is voor een geheel herstel van de muur.

NAM:

We denken dat het goed is om trillingsmeters te plaatsen. Hierbij kunnen we behulpzaam zijn.

GBB:

Hoe kan het dat het aantal bevingen in de loop der jaren toeneemt?

NAM:

Hier hebben we geen verklaring voor. Wel weten we dat vele kleintjes beter is dan één grote. Het KNMI kan hier beter over oordelen.

GBB:

Is er een relatie tussen drukverdeling in het gasveld en de plaats van en het aantal bevingen?

NAM:

Het Groningerveld is niet een aaneengesloten veld. Het bestaat uit blokken. We zijn doende om de druk in de blokken gelijkmatig te verdelen.

GBB:

We zouden heel graag meer onderzoek willen naar de intensiteit van de bevingen in het Groningerveld.² Nu is daar weinig tot geen onderzoek naar gedaan.

NAM:

Dit is een goed idee. We nemen het mee.

GBB:

De taxateur kijkt niet uit zichzelf naar andere schade dan die de bewoner meldt. Een probleem daarbij is dat de bewoner wellicht schade over het hoofd ziet. Hij is bovendien leek en kan de constructieve verbanden niet overzien. We zouden daarom graag willen dat de taxateur niet alleen de gemelde schade onderzoekt maar de gehele woning bekijkt.

NAM:

De taxateur heeft opdracht alleen de gemelde schade te beoordelen. Dit zal zo blijven. Het staat de bewoner natuurlijk vrij om zaken die hem opvallen met de taxateur bespreken.

Ad 3 De taxateur bepaalt de hoogte van het bedrag (indien de gaswinning als oorzaak erkend is.

GBB:

We zouden graag zien dat de taxateurs geen bedrag noemen, maar dat dit later samen met de aannemer geregeld wordt.

NAM:

De taxateur doet dit nu nog wel maar hij heeft ook de opdracht om te vragen hoe de bewoner het wil herstellen.³ Er zitten nadelen aan een overleg met een aannemer: het kost tijd. Maar

---

² Intensiteit is het effect van de bevingen aan de oppervlakte en wat de mensen ervaren, niet de kracht van de beving 3 km onder de grond.

³ In de procedure van de NAM staat niets over de wijze van herstel. Zoals bekend vergoedt de NAM doorgaans alleen cosmetische reparatie en geen herstel van de muur zelf.

het is te proberen. We hebben er wel een goed gevoel bij. Als de offerte er ligt, is overleg over de hoogte van het bedrag wellicht mogelijk. De lijn voor de NAM zal in eerste instantie zijn: wanneer de offerte qua kosten ongeveer overeenkomt met de schatting van de kosten van de taxateur, de NAM over zal gaan tot uitbetaling. We willen wel dat de bewoner in overleg met de taxateur de aannemer om een offerte vraagt. Verder willen we de mogelijkheid openhouden een tweede expert te vragen. Kortom, over dit voorstel is te praten.

Ad 4 In overleg met de bewoner mag een (lokale) aannemer (gekozen door de gedupeerde) een offerte maken. Zie het vorige punt.

GBB:

Mag de bewoner altijd een offerte laten maken door een door hem gekozen aannemer?

NAM:

Het staat ieder vrij dit te doen. Maar bij voorkeur in overleg met de taxateur. Immers niet bij alle schade is dit noodzakelijk. Claimant en taxateur moeten in goed overleg tot een conclusie komen. We geven de taxateurs deze opdracht.

GBB:

Wat nu als claimant het niet eens is met de taxateur over de oorzaak of over het uit te keren bedrag?

NAM:

Dan kan hij naar de TCBB.

GBB:

Suggestie: de burger een schadetaxatiebedrijf laten kiezen (uit een lijstje waar de NAM zich in zich kan vinden). Dit bedrijf doet dan onderzoek naar de oorzaak en naar wat hersteld moet worden. De taxateur geeft richtlijnen voor de wijze van herstel maar noemt geen prijs. De NAM neemt een aannemer aan die de schade herstelt. De schade moet dan wel correct hersteld worden. Deze procedure schept veel meer vertrouwen bij de burger.

NAM:

Aan deze suggestie kleven nadelen: de aannemer kan het oneens worden met de bewoner. Lijkt ons niet zo'n goede zaak.

GBB:

Geeft een voorbeeld van hoe de huidige procedure tekortschiet: een constructief zwak huis wordt beschadigd door een aardbeving. De beschadiging maakt het nodig om de hele muur te vervangen. Zonder die beschadiging had de bewoner nog jaren met die muur kunnen leven. In de huidige aanpak vergoedt de NAM echter alleen maar het wegsmeren van de scheur en niet het herstel van de muur. De bewoner komt dus met hoge kosten te zitten terwijl de NAM deze kosten indirect heeft veroorzaakt. Dit vindt de GBB onrechtvaardig.

NAM:

Het is niet altijd duidelijk waar de oorzaak zit. Het probleem van de herstelkosten zal beter gecommuniceerd moeten worden.

We willen wel samen met de GBB naar moeilijke gevallen kijken.

Ad 5 De bewoner wordt door de taxateur nog wel om een handtekening gevraagd. De handtekening betekent niet dat de bewoner akkoord gaat met het schadebedrag dat door de taxateur is bepaald.

GBB:

Waarom dan toch een handtekening?

NAM:

Dan weten wij dat er naar tevredenheid tot overeenstemming is gekomen. Het is bedoeld als beoordeling van de claimant over het overleg met de taxateur: of het goed verlopen is. Het heeft geen juridische betekenis in een eventuele rechtszaak over de schadevergoeding.

GBB:

De burger zijn bang om een handtekening te zetten. Ze zijn ook bang dat bij volgende bevingen een verergerde schade niet meer wordt meegenomen. Bovendien heeft de handtekening volgens de GBB wel degelijk een juridische waarde. Het ondermijnt de positie van de claimant in een rechtszaak. De handtekening mag in ieder geval nooit als voorwaarde worden gesteld voor het *vervolgen* van de procedure.

NAM:

Wanneer de betekenis van de handtekening onduidelijk is, zullen we hier iets aan moeten doen. De eerste handtekening heeft zeker geen juridische consequenties.

GBB:

We zien graag dat de NAM de betekenis van de handtekening op papier zet. Dit kunnen we dan op de website plaatsen.

NAM:

Dat zullen we doen.

Tijdens het gesprek kwam ook de handhaving van het waterpeil ter sprake. De GBB sprak haar zorg uit over de effecten van de bodemdaling op het waterpeil. De NAM meldde dat, voor een afdoende peilbeheer om de bodemdaling te compenseren en schade te voorkomen, de regels in het “Groene boekje” door het waterschap wordt gebruikt. De GBB antwoordde daarop dat dit boekje in het onlangs uitgevoerde onderzoek naar de risico’s van de gaswinning is geëvalueerd (onderzoek “Gebouwschade Loppersum”). In het onderzoeksrapport wordt gemeld dat het groene boekje ondertussen op een aantal punten is achterhaald.

Samenvattend

De NAM blijft op de belangrijke punten onbeweeglijk (geen herstel maar cosmetische reparatie, eigen taxateurs, geen aandacht voor de problemen van bewoners bij terugkerende schade, geen moeite nemen om pro-actief schade te voorkomen, geen omkering van de bewijslast (de burger moet aantonen dat ie schade heeft). Niettemin heeft ze een paar concessies gedaan:

1. Ze willen meewerken om één-loket voor alle schade te realiseren
2. Ze willen meewerken om meer trillingsmeters in het gebied te plaatsen
3. Ze willen meewerken met onderzoek naar de intensiteit van de aardbevingen
4. Ze willen meer ruimte geven aan een offerte van een aannemer bij het bepalen van de schadevergoeding.

Tot slot: de NAM onderschrijft de stelling dat zij een inspanningsverplichting heeft om mogelijke schade zorgvuldig vast te stellen. De NAM heeft ook toegezegd de GBB een geografische verdeling van de schademeldingen te geven.

Bijlage 3:

De belangrijkste punten en afspraken gemaakt op de vergadering van de GBB met de Stuurgroep op 19 september 2011

Aanwezig:

de heer P. de Vey Mestdagh, Gedeputeerde Provincie Groningen
mevrouw S. Driesens, provincie Groningen
de heer A. Rodenboog, Burgemeester Gemeente Loppersum
de heer J. Blaauwendraad, Tcbb
de heer T. van den Bout, Commissie Bodemdaling
de heer P. van Bergen, Commissie Bodemdaling
de heer M. Pietersen, Commissie Bodemdaling (notulist)
de heer J. Lindenbergh, Waterschap Noorderzijlvest
de heer J. van der Knoop, klankbordgroep
mevrouw H. Groeneveld, klankbordgroep (onderstaand verslag)
de heer J. Veenstra, klankbordgroep
de heer G. de Lange, TNO / Deltares
2 personen van Bureau voor Bouwpathologie (BB)

Afwezig, met kennisgeving:

mevrouw S. de Richemont, TNO
de heer B. Dost, KNMI
de heer F. van Tol, Commissie Bodemdaling
de heer K. de Vries, klankbordgroep
de heer R. Hupkes, klankbordgroep
de heer H. Borsje, TNO

Concept verslag van 26 april 2011

Jelle: op pag. 5 staat: de bewoners van Loppersum, maar dit moet eigenlijk zijn: de bewoners van de provincie Groningen.

WOB (Wet Openbaarheid van Bestuur)

Noord-Holland, te weten de actiegroep in Bergen, heeft via de WOB gevraagd naar het rapport gebouwschade Loppersum, deel I. Eind volgende maand zal het openbaar gemaakt moeten worden. Het ligt nu nog voor insiders ter inzage en mag niet worden verzonden totdat de inwoners van Loppersum (lees: prov. Groningen) op de hoogte gesteld zijn. Men is van mening dat het niet goed zou zijn dat Noord-Holland eerder over de resultaten beschikt dan de inwoners van Loppersum.

Definitieve versie van het rapport

Deze zal met handtekeningen van de leden van de Stuurgroep naar ons worden verstuurd. Dit i.v.m. mogelijke verschillen met de eerste definitieve versie.

Aantekeningen van van Tol op het rapport gebouwschade Loppersum deel II (Methodiek)

Deze zijn via Peter van Bergen overhandigd aan Ger de Lange en zullen naar ons worden verzonden, waarna we binnen een week hierop kunnen reageren.

Het Bureau voor Bouwpathologie

Geeft een presentatie van de door haar ontwikkelde methodiek om schade vast te stellen. Hun methodiek richt zich uitsluitend op technische kwesties, niet op juridische aspecten.

Het BB heeft de methodiek op een case uitgetest maar had geen tijd dit nog te verwerken in het rapport en de presentatie. Idem een gesprek met TNO.

Commentaar op het rapport van BB over de methodiek

Kritiekpunten:

De methodiek is te subjectief, er wordt een zware wissel getrokken op de deskundigheid en ervaring van de onderzoeker (Van der Knoop).

Subjectiviteit mag (op basis van deskundigheid), is zelfs noodzaak voor een beperkte methodiek, maar het toelaten hiervan moet beter beargumenteerd worden. (Blaauwendraad)

Tegen deze achtergrond is het goed om het lijstje van mogelijke oorzaken van de TNO methodiek op te nemen in de BB methodiek en dan als aandachtspuntenlijstje, dus niet als een lijstje dat helemaal in het onderzoek moet worden afgelopen, zoals TNO deed. (Van den Bout, Blaauwendraad).

Van der Knoop vindt dit een goed idee omdat hiermee deels wordt afgestapt van de begrenzing: alleen onderzoeken wat gemeld wordt en wat de deskundige relevant vindt. De deskundige moet kunnen beargumenteren waarom bepaalde oorzaken op het lijstje wel of niet worden aangevinkt.

De methodiek moet meer worden uitgewerkt en de stappen moeten concreter worden gemaakt; het moet een helder protocol worden (Van der Knoop)

Een schriftelijk verhaal van de bewoner zou als bijlage toegevoegd moeten worden bij het schaderapport. De historie van een ervaringsdeskundige kan later juridisch van pas komen.

Ook bij latere cumulatieve schade kan de voorgeschiedenis hiervan worden vastgesteld.

Bovendien krijgt dan de bewoner als ervaringsdeskundige meer mogelijkheden tot het doen van zijn hele verhaal (Groeneveld).

Meer algemeen: er is te weinig meegenomen van het rapport TNO en het is allemaal wat vaag. Het verschil in aanpak tussen TNO en BB is in grote lijnen: TNO begint met een lange lijst van mogelijke oorzaken en tracht hier zo veel mogelijk van te falsifiëren. BB begint met een kort lijstje, soms 1, van mogelijke oorzaken, opgesteld door de onderzoeker op basis van wat hij ter plekke aantreft. Vervolgens tracht hij zijn indrukken te verifiëren.

Afgesproken wordt dat BB iets meer in de richting van de TNO-methodiek zal gaan en het plan van aanpak gaat aanpassen.

BB verstaat onder duurzaam herstel in principe: de oorzaak weghalen. In geval van bodemdaling en aardbevingen is dit niet mogelijk, dus blijft deze kwestie een juridische vraag.

Door de Klankbordgroep wordt nogmaals gezegd dat peilbesluiten niet overeen hoeven komen met de peildata. Waarvan akte.

Overleg NAM en Provincie

Beide partijen voelen wel voor één loket waar mensen met al hun klachten terecht kunnen (aardbeving en bodemdaling) ook van andere mijnbouw. Bij het loket is alle informatie te verkrijgen en kunnen claims worden ingediend. Het waterschap is gevraagd mee te doen. Ook komt er een monitoring van de trillingen in de bovengrond (intensiteitsmeters). Een uitgebreid en nauwkeurig netwerk zal door het KNMI worden uitgevoerd.

Statusrapport aardbevingen en bodemdaling

De laatste komt altijd eens in de vijf jaar uit. Het rapport van de NAM (aardbevingen) zal er ook zo een moeten worden: wat is er aan de hand en wat zijn de prognoses voor de komende tijd? Nieuwe inzichten kunnen meegenomen worden. Dit idee is een van de aanbevelingen uit het rapport Gebouwschade I Loppersum.

In het jaarverslag van het Loket zullen gegevens komen over het aantal bevingen en schades, betaalde schades, verwijzingen, enz. Het is de bedoeling dat het loket zo transparant en duidelijk mogelijk gaat werken.

Communicatie

De vraag is welke vorm de presentatie van de onderzoeksrapporten moet krijgen. De Provincie is niet de partij die een politiek debat kan organiseren. Afgesproken wordt dat Albert Rodenboog en de gedeputeerde Vey samen in gesprek gaan over de invulling. Van een publieksvriendelijke versie ziet de provincie af, het zou een nieuwsbrief moeten/kunnen worden. Albert en wij waren hierover ontstemd. Er is afgesproken dat ook hier nog over wordt gesproken. In ieder geval is het duidelijk dat het rapport binnenkort uit moet, en dat de publieksvriendelijke versie ook op dat moment eigenlijk klaar moet zijn (volgens ons althans).

Afspraken

De volgende vergadering over het rapport Gebouwschade II Loppersum (Methodiek, lichte versie) zijn in ieder geval erbij aanwezig: TNO, BB, van Tol, Blauwendraad, Prov. Com. Bodemdaling en Klankbordgroep Bodembeweging. De Provincie zal ons uitnodigen.